

Soru-Cevap

Soru:

12.11.2011 akşamı İtalya başbakanı Silvio Berlusconi ve ondan üç gün öncede 09.11.2011 akşamı George Papandreou ülkelerinde etkili olan finansal ekonomik ve borç krizinden dolayı istifa ettiler. Ve, bu iki ülkenin parlamentosunda tasarruf tedbirlerini geçirmelerinden sonra gerçekleşti ki bu tedbirler için iki ülke de IMF'nin gözetimi altına girdiler ve "Avrupa Kurtarma Planı'nın olarak adlandırılan planın bir parçası olan tedbirleri uygulamakla yükümlendirildiler. Son günlerde tepkiye neden olan bu iki ülkenin krizlerinin yanında onlara benzer iki senedir devam eden İrlanda, Portekiz ve İspanya'da da potansiyel krizler mevcuttur. Borç krizi Avrupa Birliği ve Euro bölgesinin en önemli ülkelerinden biri olan Fransa'yı da germeye başlamıştır. Buna ek olarak enteresandır ki Euro bölgesinde düşüşlere neden olabilecek krizler yaşanıyor.

Euro'nun geleceğinin yanı sıra, Avrupa Birliğini oluşturan 27 asıl üyenin ve AB'ye üye olmak için bekleyen 17 ülkeyi de kapsayan bölgede krizlerin etkisi ne ölçüdedir? Bu kriz bunun da ötesine giderek Avrupa Birliği'nin geleceğini etkiler mi?

Ayrıca bu krizin İngiltere'nin (ki o Avrupa Birliğinin üyesidir ancak Euro bölgesinin dışındadır) yanı sıra diğer büyük dünya devletleri, Amerika, Rusya ve Çin'in üzerinde bir etkisi var mıdır?

Cevap:

1) Yunanistan'ın 350 milyar Euro'ya (482 milyar dolar) ulaşan borçlarını ödeyememe korkusu ile Yunan borç krizi Euro bölgesini etkilemiştir. Bu borçlar ülkenin GSYİH(gayri safi yurtiçi hasıla)'nin %160'ına ulaşmıştır, başka bir deyişle bütçe açığı %13,6'ya ulaşmıştır ki bu AB'nin verdiği sınır olan %3,5'i aşmıştır. Avrupa ve IMF müzakereleri Yunanistan'ın "Avrupa kurtarma planı" başlığı altındaki tedbirleri uygulamasını talep etmektedir. Ancak Papandreou bu tedbirleri uygulamaktan çekindi ve içlerinde ekonomi bakanının da olduğu 5 bakanın desteği ile tedbirlerin kabulü için referanduma gideceğini açıkladı. Ancak O, bu referandum fikrinden Avrupalılar tarafından Fransa'nın Cannes kentinde, eğer tedbirler uygulanmazsa daha fazla yardım fonu sağlanmayacağı uyarısı ile, vazgeçirildi. Ve 11.10.2011 de 8 milyar Euro'luk altıncı Yunan borç ödemesi onaylandı. 21.10.2011 de hükümet ülkenin felç haline girmesine neden olan genel grevlere ve Atina'daki şiddet olaylarına rağmen tasarruf tedbirlerini artırma kararı aldı.

2) Bilindiği gibi durgunluk ve deflasyon/para darlığı Avrupa'da 2008 yılı Kasım ayı başında Amerika'da uluslararası mali krizin patlaması ile resmen ilan edildi. Bundan sonra, mali ve ekonomik krizler üzerinde en ağır yükü temsil eden hisse senetlerini, şirketler ve bankaların birbiri ardına çökmesini durdurmak ve kurtarmak için devletler büyük miktarda para pompalaya başladılar. Euro krizi; başlıca uluslararası para birimleri özellikle Dolar karşısında değerinin düşmeye başlaması ile belirgin hale gelmiştir. En son kriz devletlerin gelir ve GSYİH inşa borçlarının daha az hazine bonosu gibi devletlerin borçlanmasından kaynaklanan borç krizinin patlaması da

değildi. Yani devlet gelir ve harcamalarının GSMH içindeki payı nedenleri ile bir dizi tahvil için diğer devletler, bankalar ve uluslararası finans kurumları tarafından satın alınan borçlarını azaltmak için tahvil ve sigortaların değerine ek olarak faiz oranı üzerinden borç ödemeleri yapmaktır. Genel borç sonra artar, borçlarını ödemek için güven bağları sarsılan devletlerin onları ödemesi mümkün olmaz. Çünkü kimse satın almayı kabul etmez. Alacak azalır. Böylece kendi kendine yetersizlik belirgin hale gelir. Bundan dolayı devletin bütün ekonomisini etkileyen kriz patlak verdi. Hatta bu hükümetlerin siyasi istikrar ve konumunu etkiler. Bu Yunanistan'da Papandreou hükümetinin düşmesine yol açan durumda olduğu gibi... Son zamanlarda Berlusconi hükümetinin düşmesine yol açan İtalya'daki durumda böyledir.

3) Fransa ve Almanya, Euro bölgesi sorunlarını çözmek için çalışıyor. Onların arasında bu krizin nasıl yönetileceği ve onunla nasıl başa çıkılacağı ile ilgili temel konular arasında farklılıklar olduğunu görünmektedir. Özellikle ulusların egemenlik konusu ile ekonomik çatışmalar sürekli olmuştur. Çünkü Fransa ve Almanya kendilerini Avrupa Birliğinin liderleri olarak düşünmektedir. Bu birlik içinde bunların aralarında hangisinin ana söz sahibi olduğu noktasında perde arkasında bir rekabet vardır. Bir zamanlar Avrupa Konseyi Berlin dış ilişkiler ofisi şefi olan Ulrike Geurot bu hususta şöyle dmistir: *"Birbirinden tamamen farklı iki yönden gelişme varsa o zaman birbirleriyle çatışması olacağı kesin. Umuyoruz ki olumlu bir diyalog oluşabilir."* (Reuters 20.05.2011)

Ve buna uygun olarak önerilen tedaviler açısından Fransa ve Almanya arasındaki fark ortaya çıkmıştır. Fransa, bu krizlerin tedavisi ve aşılması için Almanya'ya ekonomik bir yönetim yapısı, bunların takibi, çalışmaların seyri ve cezaların dayatılması çerçevesinde Ekonomik hükümetin kurulmasını sunmuştur. Avrupa Hükümetleri, bunun onların egemenliğini aşındırmak olacağını söyleyebilirler. Diğer devletlerin tahriş olmasının nedeni anlamına gelir. Herkes üzerine belirli bir ekonomik politika dikte edecek daha yüksek bir irade veya varlık olduğu izlenimini verir. Bu nedenle bu öneri henüz gün ışığına çıkmamıştır. Almanyenin, Avrupa devletleri ile baş etmesi mümkün olmamıştır. Ticaret bütçelerinde dengesizliklere neden olan ihracatı teşvik için sabit ayarlamalar yaptı. Çünkü ekonomik büyüme konusunda bir anlaşmazlık vardır.

Özellikle Almanya Fransa'da dahil olmak üzere diğer devletler kar ederken beceriksizlik göstererek kayıt altına alınmayan milyarlarca Euro'luk zarar açtılar. Bu nedenle Fransa yerel talebi güçlendirmek, Almanya ise ücretleri düşürerek diğer ülkelerden gelen talebi takip ederek ithalatı teşvik etmek için vergi azaltmayı talep etmiştir. İlişkilerde Avrupa istikrar ve destek fonu konusunda da farklar vardır. Alman parlamentosu Euro'da kalınması için çok istekli olduğundan, destekliyor ve onun devamı için çalışıyor. Almanya 29.09.2011'de 211 Milyar Euro olan 17 bölge devletlerinin payını 123 Milyar Euro artmıştır. Avrupa devletleri kriz durumunda istikrara ulaşmak ve güçlenmek için bu çöküşe ve açıklara sınır koymak gerektiği noktasında mutabık kalmışlardır. Almanya tarafından yapılan öneri, bütçelerinde büyük açıklar çıkmasına izin veren devletlere uluslararası desteğin dondurulmasını içeriyor. Avrupa Komisyonu, bunun onların sorununu çözmek yerine sadece sorunu

uzatmış olacağını düşünmektedir. Almanya aynı zamanda Avrupa Birliği düzeyinde devletlerin rolünü etkileyecek kararlar alınmasını istemektedir. Birkaç yıl için bu devletlerin oy hakkı dondurulması öneriler arasındadır. Almanya da, diğer devletler de kendi anayasaları içinde açıkların sınırlandırılmasında takipçi olmak, büyük borçlara muzdarip Euro bölgesini terk etmek dışında herhangi bir seçim olursa devletlerin iflas ilanı için prosedürlere bırakmaya önerdi.

Ancak bu önerilen çözümler, sadece Birlik içinde kendilerini bağımsız devletler olarak, egemenliğini korumak için istekli ve Birlik ülkeleri arasında keskin farklılıklar nedeniyle, zor bir doğumdan sonra birliğin geldiği, Avrupa Birliğini düzenleyen Lizbon Antlaşması'nın değişiklik gerektiren kolektif çıkarlar için taviz vermeye hazır değildir. Bu nedenle bu realiteye Alman önerilerini getirmek kolay değildir. Alman önerisi, Alman maliye bakanı Wolfgang Schaeuble tarafından ileri sürüldü: *"o belirtilen borç krizini çözmek için Avrupa düzeyinde Euro Bölgesi devletleri, siyasi, uluslararası ve yerel yargıda Avrupa merkez bankası birliğin menfaatlerine bir politika benimseyebilir bu politika bazı devletlerin zararına olsa bile"* ve devamla *"şimdiye kadar ortak bir avrupa politikası belirleyemedik."* diye belirtti. (DBA 2011.12.11) Sözlerine devamla: Yunanistan konusuyla karşı karşıya olduğunu itiraf etti: *"Sorunları dağ gibi."* Bunun öncesinde, Almanya Başbakanı Angela Merkel'in Euro bölgesini gelecekle ilgili uyarıları vardı: *"Almanya olarak iflas anlamına gelecek herhangi bir devletin iflasını istemiyorum."* O 14.11.2011 tarihinde Leipzig'de Hristiyan Demokrat Parti konferans önünde yine bu sözlerini tekrarladı: *"Bu ikinci dünya savaşından sonra en zor zamanını yaşayan Avrupa... Ve eğer Euro iflas ederse Avrupa da iflas eder."* Avrupa Euro'da başarısız olursa Euro'ya yönelik endişeler artar ve Euro Bölgesi uyum varlığını göstermekte başarısız olur.

Hep birlikte önerilen bir Trilyon Euro, 440 Milyara yükseltile Euro fon bütçesi üzerine ve Avrupa İstikrar Fonu anlaşma verdiği desteğin yanında Almanya ve onun uyarıları çok sayıda sorunun tedavisi açısından endişelerini gösterir. Bunun yanı sıra, birleşik bir Avrupa larak ortak para birimi Euro'yu tutmak, bir bütün olarak Avrupa Birliği istikrarını korumak ve Euro bölgesinde ölçülü hareket etmektedir. Bu yüzden Almanya öngörülebilir bir gelecekte, Avrupa Birliği ve onun düşüşünü, başarısının sırrı olduğunu kabul ettiği Euro bölgesi ve Avrupa Birliği özgür olacağı da anlaşılabilir.

4) Başka bir açıdan bu kriz Amerika için bir fırsat sunmuştur. İkinci bir aç; Birliği ve para konusunda Avrupalıların güvenini sarsmaya çalışıyor. Özellikle rekabette uluslararası alanda Avrupa'nın etkisini azaltmayı amaçlıyor. Uluslararası siyaset açısından Euro para birimi, ekonomi ile onun çöküşüne ve başarısızlığına neden olacak çalışma yapıyor. Böylece kendi ahlaki değerleri doğrultusunda yürümesini sağlamaktır. Amerika, Euro Bölgesi için bir çözüm yolunda ilerlemek için önerilen Uluslararası Para Fonu (IMF) fonların artırmak için bu aybaşında toplanan G20 Zirvesinde reddetti. *"O borçluların sorunlarını çözmek için yeterli fonlara sahiptir, ancak Avrupa için Fonu destekleyen destekler"* ve G20 ülkeleri maliye bakanlarının toplanması öncesinde ABD devlet sekreteri Timothy Geithner devamla ve şöyle dedi: (El-Cezire 14.10.2011) *"Amerika Birleşik Devletlerinin Avrupalılar üzerinde iki yıldan beri borçları, krizi*

sona erdirmek için sert tedbirler almaya devam etmeleri için baskısı devam etmektedir. İstekli olan ülkelerin yanında olduğumuzu bildirdik."

Ayrıca Standard ve Poors ve Moody ve Fitch kurumları İspanya ve Portekiz'in ratingini sınıflarını düşürdü. Devletlerin finans durumlarında güven ve istikrarsızlaştırıcı bir rol oynayan Amerikan şirketleri gibi ünlü kredi derecelendirme şirketi Moody 7/10/2011'de 21 kadar Avrupa'nın büyük bankaları da dahil olmak üzere çok sayıda şirketin derece kategorizesi düşürüldü. Buna İtalya ve Yunanistan'da dahildir. IMF, ticaret yapan Avrupa Bankalarının kayıpları, 100 milyar Euro olarak tahmin edilirken ek olarak, geçen yıldan bu yana Euro krizinin bir sonucu olarak yaklaşık 200 milyar Euro toplam kaybının olduğu tahmin ediyor. Dikkat edilirse kredi notunun düşürülmesinin yanında işten çıkarmalar, özel sektör borçları, bütçe açıkları artışı, finansal kriz ile paralel olarak işsizlik de artmış düzeydedir.

5) AB'nin önemli bir üyesi olan İngiltere'nin pozisyonu ise; o Atlantik Okyanusu'nun kenarında, afetlere karşı kendini korumak için çalışan Avrupa'nın durumunu ve sahip olduğu finansal krizin etkilerini köşesinde durarak izliyor. O kazanç ve ganimet kapmak isteyen olduğu gibi aynı şekilde Birliğin sorunlarının çözümünde yer almak istemiyor. O Euro bölgesine girmede ve kabul için herhangi bir arzu göstererek ek para vermedi. Böylece Euro konusu onu pek çok ilgilendirmiyor. İngiltere'nin içinde Euro'ya katılmaya da Birlik içinde daha fazla entegre olmak için üzerinde baskı yok, aksine AB'den çıkmak için sesler yükselmekte. *"Euro topluluğunda bulunmak ahlaklık, kaybetmesi tarihi bir an olacak"* ve o Euro bölgesine kıyasla: Dışişleri Bakanı William Lahey üzerine basarak; *"yanan bina- herhangi bir yangın kaçış kapılarından kaçış"* olduğunu kendisinin 1998 yılında Muhafazakar Partinin başkanı iken de ifade ettiğini söyledi. Euro'nun Almanların bir teşviki olduğunu söyledi: *"Almanlar varlığın bütünlüğü için Yunanistan gibi zayıf üye devletlere destek sağladığının belirtileri vardır!"* (BBC 28.09.2011) Başbakan David Cameron şunları söyledi: *"Euro krizi, sadece tek başına Avrupa ekonomisi için bir tehlike değil, dünya ekonomisinin bütünüyle temsil etmektedir."* Avrupalı politikacılar, ne ölçüde bunun farkında. (BBC 2.10.2011) İngiliz hor. Avrupa Komisyonu Başkanı Jose Manuel Barroso: *"Bu, ilerleme sağlamak isteyen devletlerin yolunda durmak için çalışmak Euro'ya katılarak destek..."* (Al-Cezire 10.11.2011) Britanya tüm bunlara rağmen kararlar almak için Avrupa'yı yanına çekmek için çalışır. Böylece dünya düzeyinde siyasi kazanımlar yanı sıra ekonomik kazanımlar elde etmek için çalışıyor. Çünkü ayakta kaldığı sürece, kendi çıkarları doğrultusunda AB'den çıkmak niyetinde değildir. Çok uzun yıllar girmek için beklediğinden dolayı şu an çıkmanın zararlı olacağı kanısındadır. Bunun üzerine Başbakan Cameron şunları söyledi: *"Avrupa Birliği dışında kendimizi görmüş olsaydık, İngiltere'nin Avrupa Birliğinden çıkmadan Ulusal çıkarları olmaz. Öyle olsa Norveç'in durumuna benzer olacaktır."* (Eitar Taş Rusya 14.11.2011) Ve o zaman o İngiliz Egemenliğinden vazgeçerek reddetti. Aynı zamanda yer alabilecek olması Brüksel'de tanzim edilmekte." Devamla şöyle seslendi: *"Brüksel'deki Avrupa Komisyonu güçlerin büyük bir kısmını ulusal hükümetler üzerinde tesisi etti."* Böylece İngiltere, Avrupa Birliği ve aynı zamanda Euro bölgesine girmek istemiyor ve de çıkmak istemiyor!

6) Çin ve Rusya ile ilgili olarak; Euro'nun kalması onların menfaatinde. Çünkü Euro, Amerika ve doların dünya ekonomisi üzerindeki diktatör pozisyonu karşısında durmaktadır. Ancak ikisi de kendi menfaatleri açısından problemi çözmek için fazla uğraşmıyorlar. Çünkü Euro ve AB'nin pozisyonu onların ekonomik hareketlerini sınırlamaktadır. Bundan dolayı Çin Euro bölgesinin en fazla etkilenen 5 ülkesinin yani İtalya, Yunanistan, Portekiz, İspanya ve İrlanda'dan Avrupalıları memnun etmek için küçük bir miktar hazine bonosu satın almıştır. Bilakis Çin başkanı Jintao G20 toplantısında Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy ile görüşmesinde; "*Avrupa bu krizi kendisi çözmelidir*" demiştir. (Reuters 06.11.2011) Çin 3,2 trilyon dolar rezervine sahip iken Amerika'dan 1,14 trilyon dolarlık hazine bonosu alarak Amerika ekonomisine yardım etmişti. Buna karşılık olarak da Amerika Çin'in ticaret alanını gevşetmişti. Ancak bu durum Çin ile Avrupa arasında yoktur.

7) Bunun ışığında Avrupa Birliği, Kapitalist ekonomik sistemin bir sonucu olarak ekonomik ve finansal krizlerin stresi altına girmiştir. Aynı zamanda krizlerin devam etmesi nedeniyle de yıkılma ve dağılma tehlikesi altındadır. Bu krizler sadece bir bölgeyi değil tüm dünya ülkelerini etkilemektedir. Çünkü tüm dünya Kapitalist ekonomik sistemin ağı haline gelmiştir ki bu sistem insanlara krizlerin yükü altında acılar çektirmektedir. Bu sistemi kendi içerisinde onarmak mümkün değildir. Çünkü onun temeli bozuktur ve çürümüştür. Bu yüzden dışarıdan bir çözüm gerekmektedir. İnsan fıtratına uyacak doğru bir sistem aranmalıdır.

Dünya, kendi kökü ve dallarıyla sağlam ve güvenilir bir sisteme ihtiyaç duymaktadır. Ve bu yarattığına en iyi neyin uygun olduğunu bilen her şeyin yaratıcısının koyduğu sistemden başkası olamaz. Bu sistem insanlara huzurlu bir ekonomik hayat sağlayacaktır ve insanları endişe ve ıstıraba uğratan şimdiki sistemin yerini alacaktır.

(123)

"Eğer tarafımdan size bir yol gösterici (kitap) gelir de, kim benim yol göstericime uyarsa artık o, ne (dünyada) sapar ne de (ahirette) sıkıntı çeker.

Kim de benim zikrimden/kitabımdan yüz çevirirse, onun da dar bir geçimliği olur ve onu kıyamet günü kör olarak haşrederiz." (Taha 123,124)

H. 19 Zilhicce 1432h
M. 15 Kasım 2011